

ולפי מה שהסיק רבי יוחנן, לכל הדעות אין אומרים אשתני גופא אשתני קטלא. [שאפילו רבי שמעון לא הצריך אלא ששעת הידיעה תהא גם היא בחיוב כמו שעת החטא, אבל לעולם אין דנים לפי המצב האחרון בלבד].

א. כתב הגר"ח הלוי (ממרים ז,ו) שדין זה מסוים הוא בחיוב מיתה ולא במלקות. והעירו עליו אחרונים מסוגיתנו, שמבואר שאף לענין קרבן אומרים כן, והוא הדין לשאר חיובים. ע' בגליונות החזו"א על הגר"ח; אבי עזרי מלכים ג,ז.

ב. יש סוברים שאין אומרים 'אישתני דינא אישתני קטלא' אלא כשגם במצב החדש יש עליו האיסור אלא שדינו שונה, אבל אם עתה אין עליו איסור זה כלל, אין לדון בו שישתנה ענשו. ויש חולקים.

דף מו

עח. א. עונש מלקות ואזהרה במוציא שם רע — מנין?

ב. האם הבעל לוקה כאשר לא שכר עדים או לא אמר להם בואו והעידוני אלא העידו מאליהם?

ג. מה הדין במקרים הבאים: שכרם בקרקע או בפחות משה פרוטה, או שניהם בפרוטה? הוציא שם רע על הנישואין הראשונים? על נישואי אחיו?

ד. מה דינה של ביאה שלא כדרכה לענין מוציא שם רע?

ה. כיצד מתפרשים הכתובים: ובה אליה ושנאה; ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים; והוציא את בתולי הנער; ואלה בתולי בתי. ופרשו השמלה לפני זקני העיר?

א. ויסרו אתו — מלקות. ('יסרו' מ'סרו' ו'יסרו' מ'בן' ו'בן' מ'בן' — והיה אם בן הכות הרשע). אזהרה למוציא שם רע — רבי אלעזר אמר מלא תלך רכיל. רבי נתן אמר מונשמרת מכל דבר רע.

יש להסתפק באשה שאינה עושה מעשה עמך, שאין נוהג בה לאו ד'לא תלך רכיל' (כמבואר בחפץ חיים ח,ה), האם הבעל לוקה משום מוציא שם רע, מפני שמעליל עליה עלילות שקר להנאתו. וגם יש לומר שאפילו אם ננקוט שאינו בכלל האזהרה, י"ל שהעונש אינו תלוי בהכרח באזהרה. וכן יש להסתפק בהוצאת שם רע בכתיבה בלבד ללא דיבור. (עפ"י מנחת שלמה פא. ומדברי החפץ-חיים (לשה"ר י,ב בבמ"ח ט) יש לשמוע שמוציא שם רע חייב גם כשהאשה פרוצה ואינה עושה מעשה עמך).

ב. לא אמר לעדים בואו והעידוני והם מעידים אותו מאליהם — אינו לוקה ואינו נותן מאה סלעים. [ואם אמת היה הדבר — היא בסקילה. ואם הוזמו העדים — הם בסקילה].

אמר להם ולא שכרם — לוקה. רבי יהודה אומר: אינו חייב עד שישכור עדים. (גזרה שוה 'שימה — שימה' מנשך, מה להלן ממון אף כאן ממון. ואינה גזרה-שוה גמורה. תוס').

ג. רבי ירמיה הסתפק לדברי רבי יהודה [וכן שנה רב יוסף צידוני בי רבי שמעון בן יוחאי] שהצריך שימה בממון כבנשך, מה הדין כשכרם בקרקע, בפחות משה פרוטה, שניהם בפרוטה. ולא נפשטו הבעיות.

רב אשי הסתפק: הוציא שם רע על הנישואין הראשונים מהו; על נישואי אחיו מהו. ופשטו ספק זה האחרון מברייטא דרבי יונה שאינו חייב אלא לזה — ולא ליבם.

הרמב"ם (נערה בתולה ג,ט) פסק שמוציא שם רע על נישואין הראשונים פטור. (ע' בבאור דבריו בחתם סופר ובהר צב').

ד. שלח רבי יצחק בר רב יעקב בר גיורי בשם רבי יוחנן: אף על פי שלא מצינו בכל התורה כולה שחלק הכתוב בין ביאה כדרכה לביאה שלא כדרכה למכות ולעונשין — אבל מוציא שם רע חלק. והסיקו (כדברי רב כהנא) שאינו חייב עד שיבעול כדרכה ויוציא שם רע בכדרכה, וכרבי אליעזר בן יעקב שאמר דברים ככתבם, ואם לא בעל כדרכה היאך אתה קורא לא מצאתי לכתך בתולים.
 כן פסק הרמב"ם (נערה בתולה ב, י), שאינו חייב עד שיבעול אותה כדרכה ויוציא שם רע כדרכה. בעלה שלא כדרכה — מכין אותו מכת מרדות.

ה. לרבי אליעזר בן יעקב מתפרשים הכתובים כמשמעם, וכל שלא בעל לא אינו חייב. (אלא שמכל מקום לוקה לדברי רבי יהודה, וכדלעיל).
 וחכמים אומרים: בין בעל בין לא בעל. ובא אליה — בעלילת; ואקרב אליה — בדברים. לא מצאתי לכתך בתולים — לא מצאתי כשרי בתולים (= עדים המזימים את עדיו. רש"י). ואלה בתולי בתי — כשרי בתולי בתי. ופרשו השמלה — פרשו מה ששם לה, שבוררים את הדבר כשמלה חדשה. (ולרבי אליעזר מביאים השמלה ממש, להראות שלא מצא לה דם בתולים. ואעפ"י שמביא עדים שזינתה, סבר שאינו חייב אלא אם העיז פניו לשנות הידוע, שמחציף להראות השמלה לבית דין ונמצא שקרן, שהיא מלאה דם. תוס').

הרמב"ם (סוף הלכות נערה בתולה, ובכס"מ), אם כי פסק כרבי אליעזר בן יעקב שאינו חייב אלא בשבעל, פירש המקראות כמו שאמרו חכמים.

דפים מו — מז

עט. אלו זכויות זיכתה תורה לאב בבתו קטנה או נערה, ומגין?

האב זכאי בבתו בקידושיה; בכסף (ויצאה חנם אין כסף — אין כסף לאדון זה כשיוצאה ממנו בסימני נערות, ויש כסף לאדון אחר — והוא אביה כשיוצאה ממנו בנערותה, שכסף קידושיה שלו), בשטר ובביאה (והיתה לאיש אחר — הוקשו הוויות להדדי). זכאי במציאתה — משום איבה. ובמעשה ידיה (וכי ימכר איש את בתו לאמה — מה אמה מעשה ידיה לרבה, אף בת מעשה ידיה לאביה. ולקטנה אין צריך לומר, שהרי יכול למכרה לאמה, כל שכן שכסף קידושיה שלו). ובהפרת נדריה (בנעריה בית אביה). ומקבל את גיטה (ויצאה והיתה — הוקשה יציאה להוייה).

א. האב זכאי להכניס את בתו לחופה (את בתי נתתי — כל נתינות במשמע. רש"י). מדברי ר"י בן מגאש (להלן נז): נראה שאין לאב זכות בבתו קטנה למסרה לחופה בעל כרחו, שאי אפשר לה לקבל, אלא בנערה בלבד זכאי.

ב. לפרש"י נראה שאין מציאתה שייכת לאב אלא אם היא סמוכה על שלחנו [ואף לשמואל (בב"מ יב) שמציאת קטן לאביו אפילו אינו סמוך על שלחנו, מכל מקום בנערה מודה. עתוס']. והתוס' כתבו שאפילו אינה סמוכה על שלחן אביה מציאתה שלו. וכן לענין מעשה ידיה, אפילו אינה ניוזנית ממנו, ההעדפה שייכת לאב.

אכילת פירות מנכסיה — לתנא קמא, וכן סתמה משנתנו, אין האב אוכל פירות בחייה. ולרבי יוסי בר' יהודה אוכל, שכן תקנו לו חכמים כדי שאם תלקח בשבי לא יימנע מלפדותה באמרו כיס מלא מעות יש לה ועד הנה לא נהגיית מהם, עתה תפדה את עצמה.